

Martensen, Hans L., biskop, København, Muskelsvindfonden, Odense Universitet, Det lægevidenskabelige fakultet, og Rehof, Lars A., forskningsrådsstipendiat, København Universitet.

Det skriftlige materiale fra Lars A. Rehof er optrykt som bilag til betænkningen.

I folketingsåret 1986-87 har udvalget behandlet et forslag til lov om nedsættelse af en kommission til bedømmelse af etiske, tekniske og juridiske spørgsmål i forbindelse med anvendelse af moderne medicinsk teknologi (L 74) af Helle Degn (S) m.fl. sammen med nærværende lovforslag.

Udvalget har bestræbt sig på at koordinere de to lovforslag. Resultatet heraf fremgår af denne betænkning.

Udvalget ønsker indledningsvis at understrege, at det har søgt at finde frem til en balance mellem fordele og ulemper ved de nye former for teknik. Udvalget mener, at de bør bruges til nytte for både det enkelte individ og samfundet som sådant, hvor det findes forsvarligt og ønskeligt. Omvendt bør disse former for nyt teknik ikke tages i anvendelse, hvor der findes etiske ulemper af konkret eller generel karakter, der overstiger fordelene.

Denne balance er selvsagt yderst vanskelig at definere specifikt. I visse tilfælde har udvalget dog ment, at det allerede nu og her kan fastslås, at anvendelse med henblik på visse formål ikke bør finde sted, og at loven på disse områder klart skal forbyde det, jf. lovforslagets § 6.

Udvalget vil samtidig understrege, at dette også må gælde sådanne procedurer, som i det væsentlige tager sigte på de i paragraffen anførte formål.

Som eksempler kan nævnes:

1. Forsøg med kernetransplantationer, hvor modtagercellen er et befrugtet menneskeligt æg, hvorfra kernen er fjernet.
2. Forsøg, hvor cellemassen i et menneskeligt fosteranlæg adskilles enten for at sammensætte delen med dele af andre fosteranlæg/andre fosteranlægsdele eller for at sammensætte delen med andre celler af fremmed oprindelige eller for at udvikle hver enkelt del for sig.
3. Forsøg, hvorved menneskelige befrugtede æg og kønsceller tilføres arveanlæg, f.eks.

ved mikroinjektion af arvemateriale eller viral overførsel af arvemateriale.

4. Forsøg, hvorved menneskelige befrugtede æg tilføres hormoner eller hormonlignende substanser.

Forsøg, hvorved isolerede kønsceller (i modsætning til befrugtede æg) tilføres hormoner eller hormonlignende substanser, er derimod et eksempel på en procedure, der er tilladt med henblik på nogle formål (in vitro-befrugtning), men forbudt som led i processer med andre formål (de i § 6 nævnte).

I andre tilfælde af anvendelse af de nye former for teknik bør der foretages en nøjere afvejning. Det gælder bl.a. alle de tilfælde, som ikke kan forudses, men som givetvis vil opstå gennem fremtidens forskning. For så vidt angår in vitro-befrugtning forudser udvalget dette spørgsmål overvejset nøjere, men ønsker dog allerede nu at understrege, at det bør tilstræbes ikke at befrugte flere æg, end man agter at lægge tilbage i den kvinde, der har givet æggene.

Udvalget mener, at alle sådanne overvejelser bør forestås af et etisk råd, bredt sammensat af repræsentanter for den danske befolkning, først og fremmest ikkeeksperterne (jf. lovforslagets § 2).

Dette råd får en række opgaver, hvoraf her skal nævnes indstillingskompetence over for indenrigsministeren, nære samarbejdsrelationer til Folketinget og sidst, men ikke mindst en forpligtelse til at holde offentligheden informeret og til at inspirere og igangsætte den brede offentlige debat om disse emner.

Udvalget lægger vægt på, at det af Folketinget nedsatte udvalg løbende modtager information om væsentlige indstillinger fra Rådet til indenrigsministeren.

Udvalget ønsker at præcisere, at gennemførelsen af lovforslaget ikke indebærer nogen ændring af de videnskabsetiske komiteers retlige instans.

Udvalget har med tilfredshed noteret sig, at indenrigsministeren har erklæret sig rede til at lade spørgsmålet om de videnskabsetiske komiteers retlige status og spørgsmålet om, hvorvidt der er behov for lovgivning om biomedicinske forsøg på levende forsøgspersoner, underkaste en undersøgelse - eventuelt ved en enkeltmandsudredning.